

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра філософії та історії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії
Валерій БОРТНЯК
2022 р.

ПРОГРАМА

ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

для вступу на навчання за освітнім ступенем «Магістр» на основі освітнього ступеня «Бакалавр», «Магістр» та ОКР «Спеціаліст»

освітня програма **«Філософія»**
спеціальність **033 «Філософія»**
галузь знань **03 Гуманітарні науки**

УХВАЛЕНО:

на засіданні кафедри філософії та історії
Протокол № 10 від 5 травня 2022 р.
Зав. кафедри З. З. Зореслава ЗАХОЖАЙ

Київ – 2022

Програма фахового вступного випробування для вступу на навчання за освітнім ступенем «Магістр» на основі освітнього ступеня «Бакалавр», «Магістр» та ОКР «Спеціаліст», освітня програма «Філософія», спеціальність 033 «Філософія», галузь знань «03 Гуманітарні науки». К.: ТНУ імені В.І. Вернадського, 2022. 10 с.

Укладачі:

Ігор КУДРЯ – д. філос. н., доцент, доцент кафедри філософії та історії ТНУ імені В.І. Вернадського

Розглянуто та затверджено на засіданні Вченої Ради Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського, протокол № 15 від 06.05.2022 (наказ 47-од від 06.05 2022).

© ТНУ імені В. І. Вернадського, 2022

ЗМІСТ

I. Загальні положення	4
II. Організаційно-методичні рекомендації.....	5
III. Перелік питань з окремих дисциплін та список літератури для підготовки до вступних випробувань.....	7
IV Інтернет-ресурси програми з підготовки до вступних випробувань.....	10

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Здобуття ступеню «Магістр» за спеціальністю 033 «Філософія» передбачає фахове вступне випробування. Програма вступного випробування з циклу професійно-орієнтованих дисциплін розроблена з метою надання допомоги абітурієнтам в підготовці до його складання. Програма охоплює основну проблематику дисципліни, яка дозволяє перевірити і оцінити необхідний рівень набутих знань та практичних навичок, які є базовими для подальшого опанування магістерської програми.

Вступники до магістратури Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського, допущені до складання екзамену, мають показати високий рівень засвоєних знань з фахових дисциплін.

Метою вивчення дисципліни є поєднання фундаментальних професійних знань із сучасними філософсько-світоглядними уявленнями про зміст суспільного життя людини і можливості її самореалізації. Основними завданнями вивчення дисципліни є :

- засвоєння головних розділів філософії;
- вивчення фундаментальних філософських категорій зі сфер онтології, гносеології, епістемології, соціальної філософії, філософської антропології, філософії науки;
- знайомство з першоджерелами філософії.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- понятійний апарат філософії, основні принципи та методи дослідження;
- визначення фундаментальних філософських категорій зі сфер онтології, гносеології та епістемології, логіки, соціальної філософії;
- основні першоджерела та сучасну філософську літературу.

уміти:

- опанувати нові й удосконалити набуті раніше навички роботи з різними типами й видами джерел інформації;
- самостійно узагальнювати й аналізувати набуті знання з дисципліни;
- встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між подіями;
- оцінювати рівень аргументованості різних версій, гіпотез і теорій;
- синтезувати набуті знання з фахових та гуманітарних дисциплін у цілісне світосприйняття;
- застосовувати набуті філософські знання при аналізі реалій сучасного суспільного буття;
- формувати власну позицію щодо актуальних проблем сьогодення.

II. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Фахові іспити можуть відбуватися з використанням дистанційних технологій навчання відповідно до Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2022 затверджених наказом Міністерства освіти і науки України № 392 від 27 квітня 2022 року, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України від 03.05.2022 р. за № 487/37823 зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 02 травня 2022 року № 400 та Правил прийому до ТНУ у 2022 р.

Вступні випробування проводяться виключно українською мовою.

Тривалість комплексного екзамену – 120 хвилин. Кожний варіант завдання містить теоретичні питання (не менше двох) і тестові завдання (не менше десяти). Вступне випробування передбачає такі завдання:

1. Теоретичні питання.

Відповідь на теоретичні питання має бути: правильною, повною та обґрунтованою; свідчить про високий рівень теоретичних знань, його вміння користуватися різними методами наукового аналізу суспільних явищ, визначати їх характерні риси та особливості; містить правильні та чіткі визначення філософських понять і категорій; містить власний аналіз проблеми, порівняння різних поглядів та філософських течій, самостійні висновки та аргументацію своєї думки; викладена логічно, системно, граматично та стилістично правильно. Відповідно представлена кількість балів за кожне теоретичне питання і критерії її оцінювання:

<i>Кількість балів за теоретичне питання</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
41-50	Абітурієнт правильно та у повному обсязі дав відповідь на теоретичне питання, виявив глибоке розуміння його суті і змісту. Відповідь абітурієнта засвідчує здатність до аналізу та інтерпретації програмного матеріалу, відмінне володіння навичками логічного викладу і стилістичного оформлення.
26-40	Абітурієнт правильно, але не достатньо повно дав відповідь на теоретичне питання. Відповідь абітурієнта засвідчує у цілому високий рівень опанування програмного матеріалу, належне володіння навичками логічного викладу і стилістичного оформлення.
10-25	Абітурієнт не достатньо точно і не в повному обсязі дав відповідь на теоретичне питання. Відповідь абітурієнта засвідчує задовільний рівень опанування програмного матеріалу, достатнє володіння навичками логічного викладу і стилістичного оформлення.
0-9	Абітурієнт не надав правильної і повної відповіді на теоретичне питання. Відповідь абітурієнта засвідчує незадовільний рівень опанування програмного матеріалу, недостатнє володіння навичками логічного викладу і стилістичного оформлення.

2. Завдання з вибором однієї правильної відповіді

До кожного завдання пропонується 3-5 варіантів відповіді, серед яких є одна правильна. Завдання вважається виконаним правильно, якщо учасник вибрав і позначив правильний варіант відповіді у екзаменаційному білеті. Завдання вважається виконаним неправильно, якщо у завданні: а) позначено неправильну відповідь; б) позначено більш, ніж одну відповідь (навіть якщо серед них правильна); в) відповідь не позначено взагалі.

<i>Форма / опис завдання</i>	<i>Схема нарахування балів</i>
Завдання з вибором однієї правильної відповіді. Завдання має основу та 3-5 варіантів, з яких лише один правильний. Завдання вважають виконаним, якщо учасник випробування правильно вибрав і позначив відповідь у екзаменаційному білеті.	0 або 10 балів: 10 балів, якщо вказано правильну відповідь; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді на завдання не надано.

Система оцінювання теоретичних питань і тесту в цілому

Для завдань кожної форми встановлюється відповідна система оцінювання:

1. Теоретичні питання = максимальна кількість 100 балів.

2. Тестові завдання = 10 балів. Максимальна кількість балів, яку можна набрати, правильно розв'язавши всі завдання тесту – 100 балів.

<i>Кількість правильних тестів</i>	<i>Кількість балів</i>
0	0
1	10
2	20
3	30
4	40
5	50
6	60
7	70
8	80
9	90
10	100

Максимальна кількість балів, яку можна набрати – 200 балів.

Алгоритм оцінювання: $1*50 + 1*50 + 10*10 = 50 + 50 + 100 = 200$ балів.

III. Перелік питань з окремих дисциплін та с писок літератури для підготовки до вступних випробувань

1. Філософія в системі духовної культури. Місце і роль філософії у сучасному суспільному житті.
2. Коло основних проблем філософії та специфіка їх вирішення.
3. Основне питання філософії. Історичні форми постановки основного питання філософії.
4. Методи філософії. Поняття методу.
5. Основні функції філософії: світоглядна, методологічна, критична, інтегративна, пізнавальна.
6. Категорії філософії, їх зміст і функції. Категорії як основоположні філософські поняття.
7. Філософія та світогляд. Поняття світогляду.
8. Історичні форми світогляду: міфологія, релігія, наука, філософія. Світогляд і картина світу.
9. Становлення філософського знання.
10. Мілетська школа. Учення Фалеса про воду як основу буття.
11. Анаксимандр та вчення про апейрон. Анаксимен та учення про повітря як буття.
12. Піфагорійська школа. Учення про число як про сутність.
13. Життя та філософія Геракліта Ефеського. Учення про Логос та вогонь.
14. Елейська школа: Ксенофан, Парменід, Зенон. Учення Парменіда про буття. Апорії Зенона.
15. Атомісти Левкіпп та Демокрит. Вчення про атоми та порожнечу.
16. Загальна характеристика філософії софістів. Протагор та його погляди. Людина як міра усіх речей. Горгій та його погляди на можливості пізнання.
17. Життя Сократа. Філософські погляди Сократа. Принцип іронії у філософії Сократа.
18. Кініки як філософська школа.
19. Життя та творчість Платона. Діалоги Платона. Учення про світ ідей та речей.
20. Філософська творчість Арістотеля. Логіка Арістотеля. Метафізика Арістотеля. Фізика Арістотеля та його погляди на всесвіт. Людина у філософії Арістотеля.
21. Проблема співвідношення віри і знання в епоху середньовіччя.
22. Східна і західна патристика. Філософія схоластики. Етапи схоластичної філософії.
23. Загальні риси світогляду Нового часу. Наука і філософія.
24. Природничо-наукові передумови філософії Нового часу. Раціоналізм і емпіризм.
25. Основні напрями посткласичної філософії: позитивізм, неопозитивізм, постпозитивізм, прагматизм, волюнтаризм, філософія життя, екзистенціалізм, психоаналіз.
26. Сучасна світова філософія. Постмодернізм. Розмивання традиційних світоглядних позицій. Критика цінностей західної цивілізації. Постмодерністські проекти перебудови естетики, політики, філософії.
27. Філософська теорія буття (онтологія) в історичній генезі.
28. Вчення про категорії. Надкатегоріальність категорії «буття». Модальності буття.
29. Історичний розвиток метафізичної проблематики. Філософське вчення про принципи, закон і закономірність.
30. Сутність і структура пізнавального процесу. Базові принципи теорії пізнання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

1. Андрущенко В.П. Філософія. Природа, проблематика, класичні розділи: навчальний посібник. – К. : Каравела, 2009. – 368 с.
2. Арістотель. Нікомахова етика. – К.: Аквілон-Плюс, 2002. – 480 с.
3. Арістотель. Політика. – К.: Основи, 2000. – 239 с.
4. Базалук, О. А. Філософские проблемы космологии : монографія. – Х. : Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т, 2013. – 190 с.
5. Бодрійяр Ж. Симулякри і симуляція. – К.: Основи, 2004. – 230 с.
6. Бубер М. Я і Ти. – К.: Дух і Літера, 2012. – 272 с.
7. Буслинський Володимир. Основи філософських знань: Підручник. – Л.: Новий Світ, 2010. – 351 с.
8. Вальденфельс Б. Топографія Чужого: студії до феноменології Чужого – К.: ППС-2002, 2004. – 206 с.
9. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму / пер. з нім. О.Погорілий. – К.: Основи, 1994. – 267 с.
10. Вітгенштайн Л. Tractatus Logico-philosophicus. Філософські дослідження. – К.: Основи, 1995. – С. 8–86.
11. Гадамер Г. Істина і метод. Основи філософської герменевтики: в 2-х т. Т. 1: Герменевтика I: Основи філософ. герменевтики. — Київ: Юніверс, 2000. — 464 с.
12. Гоббс Томас. Левіафан, або Суть, будова і повноваження держави церковної та цивільної. – К.: Дух і літера, 2000. – 606 с.
13. Горський В.С. Історія української філософії. Курс лекцій. – К.: Наукова думка, 1997. – 286 с.
14. Гусев В. Вступ до метафізики: навч. посібник. – К.: Либідь, 2004. – 487 с.
15. Данильян, О. Г. Філософія: підручник. – 2-ге вид., допов. і переробл. – Х. : Право, 2012. — 312 с.
16. Дольська, О. О. Філософія сучасного суспільства: навч.-метод. посіб. – Харків : Підручник НТУ "ХП", 2012. – 180 с.
17. Дулуман Євграф. Філософія: курс лекцій. – К., 2013. – 236 с.
18. Історія української філософії. Підручник. – К.: Либідь, 2004. – 488 с.
19. Історія філософії: підручник/ ред. В.І.Ярошевець. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. – 268 с.
20. Крымский С.Б. Философия как путь человечности и надежды. – К.: Курс, 2000. – 308 с.
21. Кульчицький О. Основи філософії і філософічних наук. – Мюнхен – Львів: Б.и., 1995. – 164 с.
22. Лисяк-Рудницький. Формування українського народу і нації (методологічні зауваги)/ Іван Лисяк-Рудницький. Історичні есе. – Т.1.- К.: «Основи», 1994. – С.11 – 41.
23. Мак-Люен М. Галактика Гутенберга. становлення людини друкованої книги. / Пер. з англ. – К.: Ніка-Центр, 2011. – 392 с.
24. Мерло-Понті М. Феноменологія сприйняття. – К.: Український центр духовної культури, 2001. – 552 с.
25. Нестеренко В.Г. Вступ до філософії: онтологія людини: Навчальний посібник для студентів вузів. – К.: Абрис, 1995. – 336 с.
26. Огнев'юк В. Філософія. Історія філософії: Підручник. – К.: Грамота, 2010. – 256 с.
27. Основи філософських знань. Підручник / В.А.Буслинський, П.І.Скрипка. – Львів, 2004. – 352 с.
28. Петрушенко В.Л. Філософія: Курс лекцій. – Львів: «Новий Світ-2000», 2003. – 506 с.
29. Подольська Є.А. Кредитно-модульний курс з філософії: філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство: Навч. посібник. – К. : Центр навч. л-ри, 2006. – 624 с.
30. Попович М. Григорій Сковорода: Філософія свободи. - К. : Майстерня Білецьких, 2007. – 256 с.

31. Руссо Ж.-Ж. Про суспільну угоду, або принципи політичного права / Пер. з фр. та ком. О. Хома. – К: Port-Royal, 2001. – 349 с.
32. Сидоренко О. Філософія: Підручник. – К.: Знання, 2010. – 414 с.
33. Сковорода Г.С. Наркісс. Разглагол о том: Узнай Себе // Сковорода Григорій. Повна академічна збірка творів / За редакцією проф. Леоніда Ушкалова. – Харків – Едмонтон – Торонто: Майдан; Видавництво Канадського Інституту Українських Студій, 2011. – С. 231 - 291.
34. Сковорода Г.С. Разговор Пяти путников о истинном щастіи в жизни // Сковорода Григорій. Повна академічна збірка творів / За редакцією проф. Леоніда Ушкалова. – Харків – Едмонтон – Торонто: Майдан; Видавництво Канадського Інституту Українських Студій, 2011. – С. 502 - 557.
35. Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрямки. Хрестоматія: Навчальний посібник. – К.: Ваклер, 1996. – 428 с.
36. Таран В.О., Зотов В.М., Резанова Н.О. Соціальна філософія: навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2009. — 272 с.
37. Тьоніс Ф. Спільнота та суспільство: основні поняття чистої соціології. – К. : Дух і Літера, 2005. – 262 с.
38. Бойченко І.В. Філософія історії. Підручник.– Х.: Прапор, 2006. – 656 с.
39. Філософія. Підручник. /Бичко І.В., Бойченко І.В., Табачковський В.Г. та ін. – К.: Либідь, 2001. – 408 с.
40. Філософія: підручник / Л. В. Губерський [та ін.]. – Харків : Фоліо, 2013. – 510 с.
41. Філософія: Підручник / За заг. ред. В. Ярошовця. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 648 с.
42. Філософія: Навчальний посібник. / За ред. І.Ф.Надольного. – Київ: Вікар, 2002. – 584 с.
43. Філософія: посібник для студентів вищих навчальних закладів. / Причепій С.М., Черній А.М., Чекаль Л.А. - К.: Видавничий центр "Академія", 2005.
44. Філософія : хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посіб. / за ред. акад. НАН України Л. В. Губерського. – 2-ге вид. – К. : Знання, 2012. – 621 с.

IV. ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ ПРОГРАМИ З ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

1. Офіційний сайт ТНУ ім. В.І. Вернадського <http://tnu.edu.ua>
2. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського <https://www.nbuv.gov.ua>
3. Електронна бібліотека матеріалів з філософії кафедри філософії Київського політехнічного інституту http://philosophy.kpi.ua/p/blog-page_26.html
4. Електронна бібліотека матеріалів з філософії Інституту філософії ім. Г.С.Сковороди <https://www.filosof.com.ua/links.htm>
5. Онлайн-бібліотека навчальної літератури <http://www.vuzlib.su>